

COLLA DE DOLÇAINERS I TABALETERS XALOC I ESQUADRA DE TRABUCAIRES XALOC DE CASTELLÓ DE LA PLANA

ASSOCIACIÓ DEDICADA A LA INTERPRETACIÓ, ESTUDI, DIVULGACIÓ CULTURAL AL VOLTANT DELS NOSTRES INSTRUMENTS POPULARS COM SON LA DOLÇAINA I EL TABAL.

L'ESQUADRA DE TRABUCAIRES DE LA COLLA XALOC, REPRESENTA ELS GUERRILLERS CASTELLONENCS EN LA GUERRA DE LA INDEPENDÈNCIA (1808-1814), EN AMBIENT FESTÍVOL I, MAJORITARIAMENT, AMB L'ACOMPANYAMENT MUSICAL DE LES NOSTRES DOLÇAINES I TABALS.

La Colla de dolçainers i tabaleters Xaloc de Castelló de la Plana, és una associació de caràcter cultural, inscrita en el Registre d'Associacions de la Generalitat Valenciana, Diputació Provincial de Castelló i Ajuntament d'aquesta ciutat, amb el nombre 2989, en la Secció 1ª del Registre d'Associacions i, adaptats a la Llei Orgànica d'Associacions (Llei 1/2002 de 22 de març de 2002).

Membres de:

**FEDERACIÓ DE COLLES DE CASTELLÓ (CASTELLÓ DE LA PLANA)
FEDERACIÓ VALENCIANA DE DOLÇAINERS I TABALETERS
COORDINADORA DE TRABUCAIRES DE CATALUNYA**

Agermanats amb:

**COLLA POLSEGUERA (CASTELLÓ DE LA PLANA)
COLLA PEPSI-COLLA (CASTELLÓ DE LA PLANA)
ASSOCIACIÓ DE VEÏNS CAMÍ DE LA SERRA DE MATARÓ (BARCELONA)**

Apadrinats per:

**COLLA DE DOLÇAINERS I TABALETERS DE CASTELLÓ (PART MUSICAL)
COLLA DE TRABUCAIRES DE SANT ANDREU DEL PALOMAR (BARCELONA) (ESQUADRA DE
TRABUCAIRES)**

Guardons:

**CEPET D'ARGENT 2007 (ESQUADRA DE TRABUCAIRES)
GAIATERS D'HONOR GAIATA 14 "CASTALIA"**

Adreça:

Castelló de la Plana C/ Joaquín Costa 24 Tel. 626 00 89 96 www collaxaloc.com

Contactes:

**AMADOR MILIÁN MESEGUER (PRESIDENT)
667418224**

**MARTÍN REQUENA GARCIA (SECRETARI)
Tfn. 626628959**

**ANTONI AGUILA FILLOL (VOCAL)
Tfn. 607142249**

**PODEU VISITAR LA NOSTRA PÀGINA WEB: www.collaxaloc.com així com contactar amb nosaltres per
correu electrònic:
collaxaloc@yahoo.es**

ANY IV BUTLLETÍ N° 26

MARÇ 2009 (I)

Butlletí informatiu de la Colla de Dolçainers i Tabaleters "Xaloc" de Castelló de la Plana,
així com de la seua Esquadra de Trabucaires, dedicat a la divulgació de les seues activitats
culturals i entorn fester.

.....

DOLÇAINERS EMBLEMÀTICS

ELS DOLÇAINERS DE TALES

MONUMENT ALS DOLÇAINERS DE TALES (PLANA BAIXA)

Parlar del dolçainer de Tales, no suposa parlar d'una sola persona, o d'un dolçainer en concret. Aquest és el títol assignat a tota una família de músics, o més aviat a dues famílies unides amb vincles de sang, que van desenvolupar un gran avanç al món de la música de dolçaina, al llarg de vora cent cinquanta anys. Potser que el concepte més generalitzat de “dolçainer de Tales” supere l'àmbit purament familiar per a estendre's a un altre més ampli, convertint-se amb el “d'escola dels dolçainers de Tales”. Així doncs, el nucli familiar s'obrirà a l'exterior, ensenyant i transmetent els seus coneixements a altres dolçainers coetanis de les rodalies *Rovell*, *El Negre*, *Piou*, etc.

Nosaltres centrarem el nostre estudi dintre de l'entorn familiar dels Montoliu *Mengos* i dels Ramos *Palanques*, on podrem trobar nombrosos dolçainers de distinta qualitat, uns amb molta vàlua i domini tècnic d'aquest instrument, altres amb condicions més limitades, però tots gaudiren de la sort de viure, des del seu naixement, els aspectes més captivadors i els més dolents que envolten aquest instrument primigeni i ancestral.

Ens conta la tradició que a Tales vam arribar a coexistir onze dolçainers alhora.

Anem, doncs, a sintetitzar de passada la història d'aquesta gran família, fent referència i assenyalant principalment les virtuts dels seus membres, que han estat considerats per tothom com els millors dolçainers.

L'escola de Tales comença a primeries del segle XIX, amb Salvador Montoliu Serrano, un modest aficionat a la dolçaina, però malgrat la mancança de coneixements tècnics va destacar dintre del conjunt de dolçainers del seu temps, amb la competència de Josep Pastrana, famós dolçainer de Lliria, *Poca Sang* de Gandia, que competia amb Josep Pastrana, i el *Piloto*, que acompanyava la dansa dels nans (els *nanos*) al Corpus de València. Salvador tingué una filla i tres fills, entre els quals destacà Vicente Montoliu Ramos, que va aprendre del seu pare els secrets de la dolçaina, aconseguint modular l'estrident so de l'instrument per donar-li una harmoniosa modulació que el confirmaria com a veritable concertista de dolçaina. Vicent Montoliu, amb els seus fills Vicent, també dolçainer, i Gabriel, tabaleter, varen formar un famós tercet, que amb una vestimenta d'uniforme quasi militar (del gust d'aquella època) i afegint una flauta de dolçaina per

tal de conferir major extensió i dolçor a les interpretacions, es varen fer cèlebres, essent cridats per a donar un concert al Palau Reial de Madrid.

L'últim dolçainer de Tales, José Ramos
Palanques, i Juan Ramos, tabaleter, 1946

A València actuaren per primera volta l'any 1867, a les festes de Sant Josep, a la plaça de Bous on s'havia instal·lat una falla. Al programa editat per l'ocasió deia: "*Los célebres dulzaineros, nunca oídos en esta capital, del pueblo de Tales, tocarán por nota, cuya ejecución en dicho instrumento son reconocidos como una especialidad*". Al programa s'havia inclòs un repertori d'obres simfòniques, fragments de diverses òperes i cançons de moda d'aquell temps. L'actuació va estar tot un èxit i la popularitat d'aquests músics va anar en augment.

Vicent Montoliu Ramos va tenir dos fills, el major dels quals també va ésser dolçainer però de menys vàlua que el seu pare.

Tots els dolçainers citats amb anterioritat formaven part de la línia familiar dels Montoliu *Mengos* que emparentà amb la dels Ramos *Palanques*. D'aquesta segona línia també destacaren com a dolçainers alguns membres, però els més coneguts van ser Pedro Ramos Martí *el tio Peret*, considerat el màxim representant de la dolçaina per part dels *Palanques*, i Josep Ramos Prades *Palanques*, darrer dolçainer d'aquesta família, del qual coneixem poques coses.

Hem de dir que molts altres membres d'aquesta nombrosa família, malgrat que quasi tots tenien un cert domini de la dolçaina, es dedicaren a la música, però ho van fer amb altres instruments. També hem de recordar que qualsevol dolçainer sempre va acompanyat d'un tabaleter i, en aquest cas, aquesta tasca la desenvolupaven altres components de la família.

Per a finalitzar, cal donar uns trets generals que caracteritzaven a tots els dolçainers de Tales:

- Tots eren músics de debò

- Mai no improvisaven. Sempre acostumaven a fer una transcripció escrita de les cançons que interpretaven
- Tenien un alt concepte de la professionalitat. Per a ells cada actuació era un concert
- Respectaven la tradició en els actes tradicionals
- Introduïen nous ritmes de ball

(SERRA V. I RAMIA D., *El dolçainer de Tales*, Diputació de Castelló.)

EL REFRANYER

"Dolçaina" o "gaita" és en les nostres terres sinònim.

El refranyer ens diu:

-"Dolçina pagada, roín so":

El treball pagat per avançat es fa malament.

-"Anar de festa en festa, com el dolçainer":

Ser amic de la festa, del sarau.

-"Pare dolçainer, fill tabaleter":

"de tal pal, tal estella".

-"A casa del dolçainer tots són balladors":

Vindria a significar que els defectes dels pares es reflecteixen en els fills.

-"Donar-ne en tabal i dolçaina" :

Molestar, empenyar amb insistència.

-"Anar pel poble amb tabal i dolçaina":

Ser motiu de comentaris per tots.

-"Tocar la Dolçaina":

A/ xuplar-se el dit;

B/ tocar-se els genitals constantment.

-"Paréixer un Dolçainer" :

Passar-se el dia amb canturreles.

-"No em vingues en dolçaines!" :

No et lamentes, no em venges amb romanços.

-"Fer la del Dolçainer" :

Anar de poble en poble o de projecte en projecte i no comprometre's amb res.

-"Ja hi ha prou de dolçaina!" :

Quan s'allarga massa el descans en el treball.

- "Portar un pet com un dolçainer" :

Estar molt begut.

- "Dolçaier i torero, no pots ser-ho" :

No es pot ordenar la festa i viure-la a fons.

- "Esser mes vell que un dolçainer" :

Tindre molta experiència.

VERSETS POPULARS:

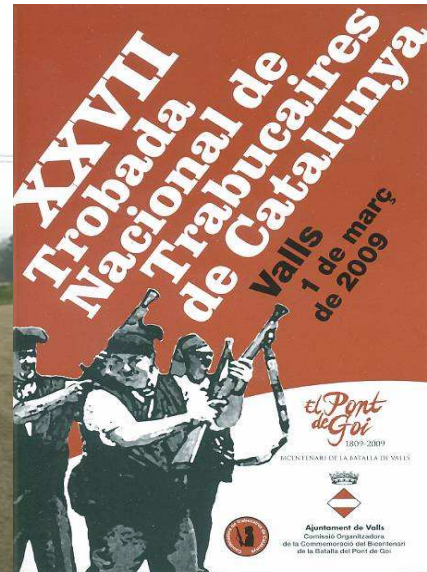
A Tales són dolçainers,
i a Artana sotàs sarieros
a Borriol pedrapiquers,
i a Onda sotàs Taulleros.

A Artana són sarieros,
a la Vall espardenyers,
a Eslida taponeros,
i a Tales dolçainers.

A València estan els roses,
i a Castelló els rosers,
a Onda els xiques guapes,
I a Tales els dolçainers.

P.D.: Notes preses del llibre "El Dolçainer de Tales", de Diego Ramia i Vicent Serra (1987)

L'ESQUADRA DE TRABUCAIRES XALOC VA PARTICIPAR EN LA XXVII TROBADA DE TRABUCAIRES DE CATALUNYA

La XXVII trobada de trabucaires de Catalunya va tancar el diumenge 1 de març al mig dia a Valls els actes de celebració del Bicentenari de la Batalla del Pont de Goi.

Un complet cap de setmana que va començar el dissabte, en el que alguns vam poder assistir a la recreació de la batalla de Pont de Goi (antiga carretera de Lleida a Tarragona).

A la vesprada, ja reunits tots, vam xalar al passejar pels carrers de Valls, vam visitar l'església major així com l'exposició del món Trabucaire.

No van faltar les copes nocturnes (poques) amb partit de futbol inclòs (per TV clar).

El diumenge va començar amb un suculent dinar al local Anelles de la Flama, les cercaviles amb trabucades i la galejada final. Per primera vegada hem participat en una diada de trabucaires, i des de ací donem les gràcies pel tractament rebut per la resta de Colles com per la Coordinadora de trabucaires de Catalunya i el poble de Valls.

Un verdader espectacle amb més de 300 trabucs, la germanor i, com no! la calçotada.

Crònica Diari de Tarragona:

L'historiador vallenc Francesc Murillo ha destacat que aquesta batalla, emmarcada en el segle XIX, és important ja que és la que va donar a conèixer Valls a la història europea i mundial. Murillo ha explicat que el febrer de 1809 l'exèrcit francès volia destruir les tropes de l'exèrcit de l'Estat al Camp de Tarragona. Valls és la seu de l'enfrontament dels dos exèrcits. Segons Murillo, 'no se celebra la derrota, sinó el reconeixement de totes aquelles persones que hi van lluitar.

Murillo, que ha destacat l'"excel·lent" resposta per part de la ciutadania en tots els actes que s'han anat desenvolupant al llarg dels darrers mesos, ha explicat que ja els actes del centenari ja van tenir una molt bona participació. Segons Murillo els llibres de l'època destaquen la participació de prop de 25.000 persones arribats de diferents punts de la demarcació per assistir en algun dels actes programats aleshores.

Entre els diferents actes que s'han programat en els darrers mesos, Murillo ha volgut destacar les diferents visites guiades que s'han fet al camp de batalla, els cicles de conferències fetes durant el mes de febrer, concerts de música clàssica o bé, la ruta teatralitzada de l'entrada de l'exèrcit francès a Valls així com diferents actes institucionals amb motiu del bicentenari.

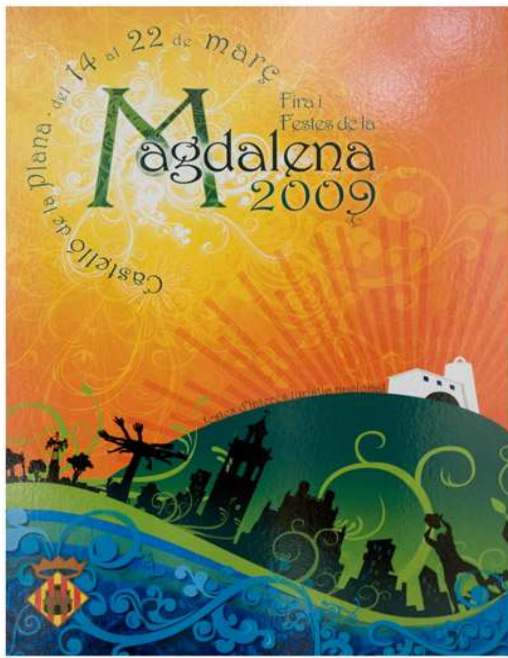
En paral·lel a aquests actes, el mateix Francesc Murillo ha publicat el llibre relacionat amb la batalla del Pont de Goi amb la finalitat de donar a conèixer tot nivell què va implicar el conflicte bèl·lic, tant a nivell d'antecedents, la batalla en sí com les seves conseqüències posteriors.

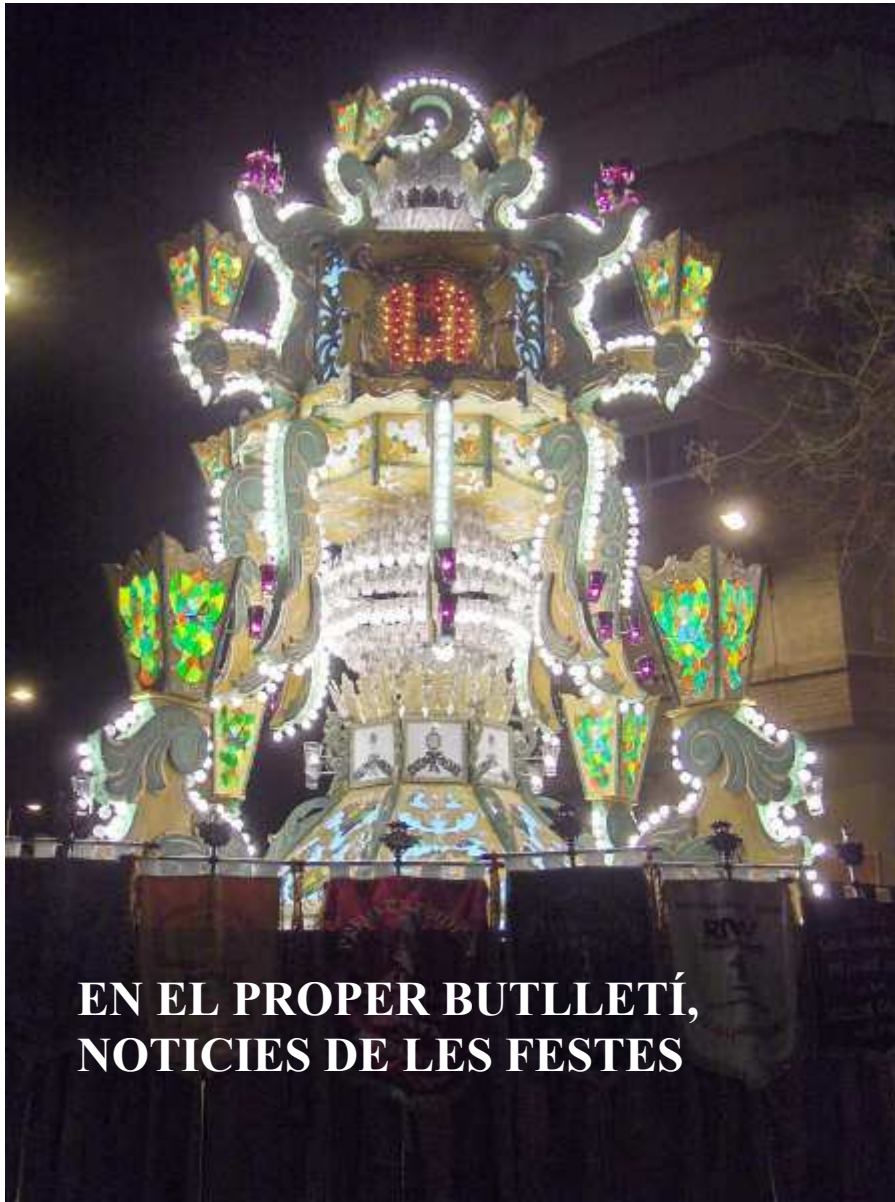
A la trabucada d'aquest diumenge hi ha participat nombroses colles de trabucaires vingudes des de la Catalunya Nord fins a **Castelló de la Plana**, a la plaça de la Sardana de Valls. Després de ser rebuts a la Sala de Plens de l'Ajuntament, les colles han dut a terme una Galejada final i cloenda de la Trobada de Trabucaires amb l'enlairament de pilars de la Colla Joves Xiquets de Valls i la Colla Vella dels Xiquets de Valls.

IMATGES DE LA TROBADA

JA ESTEM EN LES FESTES DE LA MAGDALENA 2009

EN EL PROPER BUTLLETÍ, NOTICIES DE LES FESTES

Volem agrair sincerament la gran quantitat de e:mails rebuts amb opinions, propostes, material gràfic i demandes de col.laboració.

BUTLLETÍNS ANTERIORS EN: www.collaxaloc.com

MOLTES GRÀCIES PER HAVER-NOS ATÉS, EN EL CAS QUE AQUEST BUTLLETÍ NO SIGA DEL SEU INTERÉS, LI PREGARÍEM QUE ENS HO FERA SABER.

LI CONTINUAREM INFORMANT.